

PROGRAMOVÉ VYBAVENIE PRE ZÁZNAM ZÁPISNICE OKRSKOVEJ VOLEBNEJ KOMISIE A PRE VÝPOČET KONTROLNÝCH ČÍSIEL

VOĽBA PREZIDENTA SLOVENSKEJ REPUBLIKY 2009

Programové vybavenie (ďalej len PV) určené pre okrskové komisie pracuje pod systémom Windows98 až Windows XP, vyžaduje minimálne 5 MB voľného miesta na disku, odporúčaná minimálna veľkosť pamäte RAM je 32 MB. **Odporúčané nastavenie monitora je 1024x768.** Je nutné, aby bol nainštalovaný ovládač akejkolvek tlačiarne, tlačiareň fyzicky nemusí byť pripojená.

Inštalácia PV

Spustením súboru **prezident_setup_OKRSOK_vNN.exe** (kde NN je číslo verzie PV) odštartujete inštaláciu PV na váš počítač. Pri pomalšom počítači je potrebné vyčkať. Sprievodca inštaláciou uľahčuje inštaláciu PV. Predvolený adresár je **C:\PREZIDENT2009**. Ale je možné inštaláciu PV smerovať v prípade potreby aj na iný disk výberom cez tlačidlo *Prechádzať* (*Browse*). V ďalšom kroku inštalácie máte na výber, či chcete umiestiť na plochu počítača ikonu *Prezident SR 2009 Okrsok* na spúšťanie programu pomocou zaškrtávacieho políčka.

PV môžete štartovať myšou cez ikonu *Prezident SR 2009 Okrsok* na ploche (ak ste pri inštalácii zaškrtili možnosť *Vytvoriť zástupcu na ploche*). Ak z nejakého dôvodu ikona na ploche nie je k dispozícii, môžete PV štartovať priamo spustením súboru *prezident2009.exe* z adresára **PREZIDENT2009**. Ďalšia možnosť štartu je spustením aplikácie obvyklým vo Windows (napr. pre českú verziu: *Start* → *Všetchny programy* → *Prezident SR 2009 Okrsok* → *Prezident SR 2009 Okrsok*).

Vzhľadom na možnosti zmien v číselníkoch, je dôležité stiahnuť si a použiť najaktuálnejšiu verziu PV.

Rozčlenenie obrazovky

Celá práca s PV je rozčlenená na karty – „*Časť II.*“, „*Chybový protokol / Export*“, „*TLAČ*“, „*Číselníky*“. Prechod medzi kartami realizujete stlačením uška príslušnej karty. Program sa uzatvára rovnako ako akékoľvek okno vo Windows - krížikom v rohu okna.

Karta **Časť II.** je určená na záznam údajov konkrétneho okrsku. Po spustení programu je kurzor nastavený na kód obce. Po vyplnení kódu obce PV doplní príslušný kód obvodnej volebnej komisie (políčko je chránené proti zápisu). Vyplňte aj číslo okrsku. Nasleduje záznam sumárnych údajov z okrskovej zápisnice – počet oprávnených voličov zapísaných do zoznamu oprávnených voličov; počet oprávnených voličov, ktorým boli vydané obálky; počet odovzdaných obálok; počet platných hlasov odovzdaných pre všetkých kandidátov. Spodná časť tejto karty je určená na záznam platných hlasov, ktoré dostali jednotliví kandidáti v okrsku. Na tejto karte sú aj dve bunky určené na záznam mena a priezviska predsedu okrskovej volebnej komisie. Meno a priezvisko predsedu volebnej komisie musí byť zaznamenané, pretože tieto údaje budú súčasťou exportného súboru, ktorý bude použitý na ďalšie spracovanie na obvodnej úrovni. PV neumožní export súboru, ak nie je meno a priezvisko predsedu volebnej komisie zaznamenané.

Na karte sú k dispozícii aj tlačidlá **IMPORT** a **VYMAZAŤ**. Tlačidlom **VYMAZAŤ** vymažete všetky tu zaznamenané údaje. Tlačidlom **IMPORT** môžete načítať údaje z predtým uloženého súboru. Súbor vyhľadajte v okne s dialógom pre výber adresára a súboru. Importujú sa iba údaje zaznamenané na tejto karte.

Prepnutím na kartu **Chybový protokol / Export** sa spustí kontrola celej zaznamenananej zápisnice. Výsledok kontroly je možné vytlačiť pomocou tlačidla **Tlačiť chybový protokol**.

Tento protokol sa pri každom prepnutí na túto kartu aktualizuje. Na tejto karte je aj tlačidlo **Export súboru a tlač odpisu**.

Tlačidlo **Export súboru a tlač odpisu** je určené na vytvorenie exportného súboru údajov a jeho export na elektronické médium; predvolený je adresár *PREZIDENT2009/expoty*. Tento súbor môže byť použitý ako vstup na obvodnej úrovni. Súčasne sa spustí Report Preview a na obrazovke sa zobrazí odpis práve vyexportovaného súboru. Odpis je možné použitím tlačidla s ikonou tlačiarne alebo cez menu *File* → *Print* vytlačiť. Ako prenosné médium pre vstup na obvodnej úrovni je prípustné veľkokapacitné pamäťové zariadenie USB alebo CD. V prípade použitia CD je potrebné exportovaný súbor najprv uložiť na pevný disk a potom na CD napáliť. Uloženie súboru smerujte na root prenosného média.

Karta **TLAČ** umožňuje vpísať doplňujúce údaje, ktoré budú použité pri tlači zápisnice pomocou tohto programu. Údaje z tejto karty sa nezalohujú, ani neexportujú. Pri prepisovaní času použite formát hh:mm. Prechod medzi okienkami je možný myšou alebo klávesom TAB. Meno a priezvisko predsedu volebnej komisie zaznamenané na karte *Časť II.* je v príslušnom okienku iba zobrazené a chránené proti prepísaniu. Pri zázname členov volebnej komisie posun na ďalší riadok je možný myšou alebo šípku dolu. Ak zápisnicu odmietlo podpísať viac členov, ich mená píšete do riadku za sebou.

Tlačidlo **TLAČ zápisnice** umožňuje vytlačiť zápisnicu aj so všetkými zaznamenanými údajmi. Údaje zaznamenané na tejto karte zostávajú zachované iba do ukončenia programu. Ich záznam nie je povinný.

Karta **ČÍSELNÍKY** slúži na prezeranie číselníkov a súčasne umožňuje kód vyhľadanej obce skopírovať. Klávesové skratky (CTRL+C; CTRL+V) nie sú funkčné. Ak chcete kód obce kopírovať, musí v jeho poli blikať kurzor. Dosiahnete to dvojitým kliknutím ľavého tlačidla myši (nie dvojklik) na vyhľadanom kóde obce. Prvým kliknutím ľavého tlačidla vyberiete celé pole s kódom obce, pole sa podsvieti, po druhom kliknutí ľavým tlačidlom v tomto poli, začne blikať kurzor. Kliknutím na pravé tlačidlo vyvoláte skrátene menu s funkciou kopírovať. Po prepnutí na kartu *Časť II.* do bunky kód obce, klikom pravým tlačidlom myši vyvoláte skrátene menu s funkciou vložiť (prilepiť) a tým skopírovanú hodnotu vložíte.

Pohyb po jednotlivých bunkách

- na karte *Časť II.* klávesy *Enter* a *TAB* umožňujú postupný prechod po jednotlivých bunkách určených na záznam údajov podľa poradia;
- na karte *TLAČ* kláves *TAB* umožňuje pohyb po okienkach v smere zľava doprava zhora nadol;
- spätný pohyb po bunkách je možný kombináciou klávesov *SHIFT+TAB*;
- šípka hore ↑ a dolu ↓ umožňuje pohyb hore a dolu po bunkách (karta *Časť II.*), prípadne v rámci okienka (karta *TLAČ*);
- šípka vľavo ← umožňuje pohyb doľava v rámci jednej bunky;
- šípka vpravo → umožňuje pohyb doprava v rámci jednej bunky;
- obsah bunky pre dosiahnutie plného rozsahu (vo väčšine prípadov 4 miesta) v niektorých prípadoch, najmä pri opravách a nastavení myšou do bunky inak ako dvojklikom možno zabezpečiť len kombinovaným použitím klávesov *Backspace* a *Delete* pre úplné vymazanie poľa. Nie je to chyba programu – napĺňa to filozofiu a ducha OS MS Windows – „*It is not a bug, it's a feature*“ (*Nie je to chyba – je to črta*);
- v bunke musí byť zapísané číslo, PV neakceptuje nevyplnenú hodnotu v bunke (null). Vo všetkých bunkách je preto prednastavená hodnota 0 (nula). Kvôli prehľadnosti tlačенých výstupov sa miesto nuly tlačí pomlčka.

Postup záznamu údajov

Spustíte PV ktorýmkoľvek spôsobom popísaným pri inštalácii. Vyplňte identifikačné údaje (kód obce, číslo okrsku) na karte **Časť II.**, ktoré sú relevantné pre váš okrskok.

Počas záznamu údajov sú zapnuté kontroly, ktoré prípadnú chybu ihneď signalizujú oznamom na obrazovke. Všetky kontroly sa spustia prepnutím na kartu *Chybový protokol / Export*.

Na tejto karte zaznamenajte aj údaje o počte oprávnených voličov zapísaných do zoznamu oprávnených voličov; počte oprávnených voličov, ktorým boli vydané obálky; počte odovzdaných obálok; počte platných hlasov odovzdaných pre všetkých kandidátov. Kontrolné číslo ani do papierovej formy zápisnice nevyplňujte. Prípadné chyby program ihneď avizuje. V prípade chyby „I08 Rovnaký počet oprávnených voličov zapísaných do zoznamu oprávnených voličov a počet voličov, ktorým boli vydané obálky“ je potrebné overiť, či táto zhoda naozaj v okrsku platí.

Potom zaznamenajte počty platných hlasov, ktoré dostali jednotliví kandidáti. Kontrolné číslo ani do papierovej formy zápisnice nevyplňujte. Pohyb po bunkách určených na záznam platných hlasov pre jednotlivých kandidátov na prezidenta (vzostupne podľa poradového čísla na hlasovacom lístku) môžete realizovať klávesom *Enter*, *TAB*, šípkou dolu ↓ alebo myšou. Šípka vľavo ← umožňuje pohyb doľava v rámci jednej bunky, šípka vpravo → umožňuje pohyb doprava v rámci jednej bunky. Z bunky určenej na záznam platných hlasov pre posledného kandidáta (poradové číslo sedem) je presun do políčka určeného na záznam mena a priezviska predsedu okrskovej volebnej komisie okrem myši možný aj klávesom *Enter* alebo *TAB*.

Meno a priezvisko predsedu volebnej komisie musí byť zaznamenané, pretože tieto údaje budú súčasťou exportného súboru, ktorý bude použitý na ďalšie spracovanie na obvodnej úrovni. PV neumožní export súboru, ak nie je meno a priezvisko predsedu volebnej komisie zaznamenané. Na napísanie niektorých špeciálnych symbolov (napr. ü, ö, ú) môžete použiť kláves ALT + číselný kód na numerickej klávesnici. Ďalšou možnosťou je použiť funkciu Windows *Mapa znakov* jej spustením obvyklým vo Windows (napr. pre českú verziu: *Start* → *Všetchny programy* → *příslušenství* → *Systémové nástroje* → *Mapa znaků*).

Kontrola a export údajov

Prepnutím na kartu **Chybový protokol / Export** spustíte súbor kontrol údajov a ich vzájomných väzieb. V prípade výskytu chyby I08 je potrebné preveriť, či rovnosť počtu oprávnených voličov zapísaných do zoznamu oprávnených voličov a počtu voličov, ktorým boli vydané obálky skutočne nastala. Táto chyba nemá vplyv na platnosť zápisnice (chyba je iba informatívna). Z tejto karty je možné protokol o kontrole aj vytlačiť – tlačidlo **Tlačiť chybový protokol**. V prípade prezerania tlačového výstupu na obrazovke (Report Preview), odporúčame nastaviť zoom na 100 %. Ak je výsledkom kontrol hlásenie „BEZ CHÝB“ (chyba I08 je iba informatívna), môžete sa prepnúť stlačením uška na kartu **TLAČ**. Karta **TLAČ** slúži tak na záznam doplňujúcich údajov z oddielu IV. zápisnice pre potreby okrsku (ich záznam nie je povinný), ako aj na tlač zápisnice. Zápisnicu pre vlastnú potrebu a optickú kontrolu zaznamenaných dát môžete vytlačiť – tlačidlom **TLAČ zápisnice**. Táto vytlačená zápisnica nesmie byť použitá ako vstup do spracovania na obvodnej úrovni. V prípade prezerania tlačovej zostavy na obrazovke (Report Preview), odporúčame nastaviť zoom na 100 %.

Ak bolo výsledkom kontrol hlásenie BEZ CHÝB, môžete vytvoriť exportný súbor údajov a ten odovzdať v OSÚ OVK ako vstup na ďalšie spracovanie. Tlačidlom **Export súboru a tlač odpisu** v okne s dialógom pre výber adresára smerujte uloženie súboru priamo na root prenosného média. Tento súbor môžete použiť na obvodnej úrovni. Názov exportného súboru vytvára PV a nie je možné ho zmeniť. Jedinečnosť súboru zaisťuje pri tvorbe jeho mena použitie kódu obce a čísla okrsku. Názov súboru je *PZxxxxxx.přípona*, kde *xxxxxx* je kód obce a *přípona* je číslo okrsku bez ľavostranných núl. Odpis neobsahuje zoznam chýb, je to iba odpis zaznamenaných údajov. Ako prenosné médium pre vstup na obvodnej úrovni je prípustné veľkokapacitné pamäťové zariadenie USB alebo CD. V prípade použitia CD je potrebné exportovaný súbor

najprv uložiť na pevný disk a potom na CD napáliť. Uloženie súboru smerujte na root prenosného média.

V ktorejkoľvek fáze záznamu údajov je možné z karty **Chybový protokol / Export** tlačidlom **Export súboru a tlač odpisu** vytvoriť zálohu spracovávaných údajov (predvolený je adresár *PREZIDENT2009/exparty*). Z takejto zálohy je možné tlačidlom **IMPORT** údaje kedykoľvek znovu načítať. Údaje z karty *TLAČ* sa nezálohujú, neexportujú, a preto nie je ani možné ich opätovné načítanie na obrazovku.

V prípade, že ide o export súboru so závažnými chybami, názov uloženého súboru bude *PCxxxxxx.přípona*, kde *xxxxxx* je kód obce a *přípona* je číslo okrsku bez ľavostranných núl.

Odinštalovanie PV

Odinštalovanie PV realizuje pomocou prostriedkov Windows (napr. pre českú verziu: *Start → Všetchny programy → Prezident SR 2009 Okrsok → Odinštalovať aplikáciu Prezident SR 2009 Okrsok*). PV dokáže zrušiť iba súbory, ktoré sa nainštalovali. V prípade, že v niektorom podadresári adresára *PREZIDENT2009* sú uložené súbory, ktoré vznikli až použitím PV (napr. uložené exparty, tlače), nebudú tieto adresáre počas odinštalovania zrušené.

Chybové hlásenia použité v PV:

- K01 V tomto PV táto kontrola nie je použitá
- K02 Chybný kód obce, zaz. =
- K03 Chybné číslo volebného okrsku, zaz. =, počet volebných okrskov v obci =
- K04 Počet oprávnených voličov zapísaných do zoznamu oprávnených voličov je menší ako počet voličov, ktorým boli vydané obálky, voliči:, vydané obálky:, rozdiel =
- K05 Počet voličov, ktorým boli vydané obálky je menší ako počet odovzdaných obálok, vydané obálky:, odovzdané obálky:, rozdiel =
- K06 Počet odovzdaných obálok je menší ako počet platných odovzdaných hlasov spolu, odovzdané obálky:, platné hlasy spolu:, rozdiel =
- K07 Počet platných hlasov odovzdaných pre všetkých kandidátov nie je rovný súčtu počtu platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov, súčet platných hlasov všetkých kandidátov:, platné hlasy spolu:, rozdiel =
- I08 Rovnaký počet oprávnených voličov zapísaných do zoznamu oprávnených voličov a počet voličov, ktorým boli vydané obálky

Zoznam kódov niektorých znakov

ALT +	ZNAK	ALT +	ZNAK	ALT +	ZNAK	ALT +	ZNAK	ALT +	ZNAK	ALT +	ZNAK
0128	€	0100	d	105	i	0209	Ň	252	Ř	233	Ú
0097	a	100	d	0073	l	227	Ň	0115	s	133	ů
97	a	0068	D	73	l	229	ň	115	s	0249	ů
0065	A	68	D	161	í	0242	ň	0083	S	0217	Ů
65	A	212	d'	0237	í	0210	Ň	83	S	222	Ů
160	á	0239	d'	0205	Í	213	Ň	0156	ś	0251	ű
0225	á	0207	Ď	214	Í	0111	o	152	ś	251	ű
181	Á	210	Ď	140	î	111	o	0140	Ś	0219	Ű
0193	Á	208	ď	0238	î	0079	O	151	Ś	235	Ű
131	â	0240	ď	0206	Î	79	O	173	ş	0118	v
0226	â	0208	Đ	215	Î	148	ö	0186	ş	118	v
182	Â	209	Đ	0106	j	0246	ö	0170	Ş	0086	V
0194	Â	0101	e	106	j	153	Ö	184	Ş	86	V
199	ă	101	e	0074	J	0214	Ö	0032	SPACE	0119	w
0227	ă	0069	E	74	J	162	ó	32	SPACE	119	w
0195	Ă	69	E	0107	k	0243	ó	0223	ß	0087	W
198	Ă	137	ë	107	k	0211	Ó	225	ß	87	W
165	ą	0235	ë	0075	K	224	Ó	0154	š	0120	x
0185	ą	0203	Ě	75	K	139	ő	231	š	120	x
0165	Ą	211	Ě	0108	l	0245	ő	0138	Š	0088	X
164	Ą	130	é	108	l	138	Ő	230	Š	88	X
132	ą	0233	é	0076	L	0213	Ő	0116	t	0121	y
0228	ą	144	É	76	L	147	ô	116	t	121	y
142	Ą	0201	É	146	Í	0244	ô	0084	T	0089	Y
0196	Ä	216	ě	0229	Í	0212	Ô	84	T	89	Y
0098	b	0236	ě	145	Í	226	Ô	0157	t'	236	ý
98	b	183	Ě	0197	Í	0112	p	156	t'	0253	ý
0066	B	0204	Ě	150	l'	112	p	0141	Ť	0221	Ý
66	B	169	ę	0190	l'	0080	P	155	Ť	237	Ý
0099	c	0234	ę	149	L'	80	P	238	ţ	0122	z
99	c	168	Ę	0188	L'	0113	q	0254	ţ	122	z
0067	C	0202	Ę	136	ł	113	q	0222	Ț	0090	Z
67	C	0102	f	0179	ł	0081	Q	221	Ț	90	Z
134	ć	102	f	157	Ł	81	Q	0153	™	0191	ž
0230	ć	0070	F	0163	Ł	0114	r	0117	u	190	ž
143	Ć	70	F	0109	m	114	r	117	u	0175	Ž
0198	Ć	0103	g	109	m	0082	R	0085	U	189	Ž
135	ç	103	g	0077	M	82	R	85	U	0159	ž
0231	ç	0071	G	77	M	0224	ř	129	ü	171	ž

ALT +	ZNAK	ALT +	ZNAK	ALT +	ZNAK	ALT +	ZNAK	ALT +	ZNAK	ALT +	ZNAK
128	Ç	71	G	0110	n	234	í	0252	ü	0143	Ž
0199	Ç	0104	h	110	n	0192	Ř	154	Ü	141	Ž
159	č	104	h	0078	N	232	Ř	0220	Ü	0158	ž
0232	č	0072	H	78	N	0248	ř	163	ú	167	ž
172	Č	72	H	228	ň	253	ř	0250	ú	0142	Ž
0200	Č	0105	i	0241	ň	0216	Ř	0218	Ú	166	Ž